

Skattetillägget ger folket rätt att inte medverka i skatteutredningar!

*Skattetillägget är ett straff som påförs av skattemyndigheterna i de flesta tillfällen där det förekommer en annan uppfattning hos skattemyndigheterna kring beskattningsfrågan än den uppfattning som den enskilda skattebetalaren har.

För att bättre förstå det svenska skattetilläggets bakgrund beskrivs här sanktionssystemet kort. Skattetillägget infördes 1972 för att komplettera det straffrättsliga sanktionssystem som ansågs orättvist då det endast ledde till att slumpmässigt utvalda blev åtalade för skattebrott. Man kan säga att statsmakterna vill förenkla och komma runt de ganska komplicerade rättsregler som fanns när någon åtalades för brott. Genom att införa en sanktion som inte då ansågs utgöra ett åtal för brott skulle detta nya system ge en effektivare sanktionering av dem som begick fel i skattesammanhang. Skillnaden mellan det straffrättsliga system och skattetillägget var att vid det nya skattetillägget skulle det inte tagas i beaktning subjektiva grunder för att bestämma ansvar utan endast objektiva grunder (d.v.s. att om det ansågs vara möjligt att en förseelse hade begåtts skulle skattetillägg utgå och det avgörande var inte om den faktiskt hade begåtts). Skattebetalarna fick bevisbördan att bevisa på subjektiva grunder att en förseelse inte hade begåtts. Ofta en helt omöjlig uppgift.

Redan 1985 ifrågasattes det svenska skattetillägget om inte det stred mot Europakonventionens artikel 6 av Max Von Sydow då det inte fanns rätt att få muntlig förhandling i domstol avseende påförandet av skattetillägg. Förfarandet hänsköts till Europakommissionen (mål nr 11464/1985) där målet fick prövningstillstånd. Svenska Staten ingick dock en förlikning med Max Von Sydow varvid frågan om Skattetilläggets vara eller icke vara under Europakonventionen avgjordes aldrig av vare sig Europakommissionen eller Europadomstolen. En lag ändring skedde dock så att det gavs en allmän rätt till muntlig förhandling i skattetilläggsfrågor inför länsrätter och kammarrätter. I övrigt hölls skattetilläggs frågan vara eller icke vara under Europakonventionen i det dunkla av statsmakterna.

Det skulle dröja helt till 1996 innan frågan om artikel 6 i Europakonventionen och det svenska skattetillägget togs upp under en statlig offentlig utredning (SOU 1996:116) i ett delbetänkande av skattekontrollsutredningen. Utredningen kom fram till att det svenska skattetillägget inte föll under Europakonventionen. Detta trots att majoritet av ett mycket stort antal remissinstanser inte delade utredningens uppfattning och två av personerna i utredningen reserverade sig emot utredningens resultat. Utredning kallades ett "Fiskalt Hafsverk" i Tidskriften Advokaten 6/96.

Skattetillägget fortsatt i den tidigare andan och Skattemyndigheterna fortsatte att försvara sig i skatteprocesserna med att de inte ansåg att skattetillägget var ett straff som omfattas av de rättsäkerhetsgarantier som Europakonventionen ställde till medborgarnas förfogande. Det intressanta som dock började inträffa var att fler och fler jurister både som försvarare skattebetalarna och som arbetade i förvaltningsdomstolarna inte längre köpte det resonemang

som försvarades av Skattemyndigheterna och för den delen av den sittande Regeringen.

De lägre domstolarna började döma utifrån vad de ansåg var rätt ur konventionssynpunkt oavsett vad den interna svenska rätten sade eller hur den tidigare hade tillämpats. Det rådde dock stor skillnad från domare till domare och domstol till domstol runt om i landet.

Flera mål om skattetillägg gavs prövningstillstånd av Regeringsrätten och den 15 december 2000 avkunnades två stycken prejudicerande domar (Volvo AB mål nr 1900-1998 och Din Bil mål nr 2922-1999). Regeringsrätten bekräftade att Skattetillägget omfattades av artikel 6 i Europakonventionen och nu såg det ut som en lång och utdragen fråga äntligen hade fått sitt slut.

Även Europadomstolen i Strasbourg tog upp två svenska fall och dömde i dessa den 23 juli 2002 (Västberga Taxi AB och Vulic mot Sverige mål nr 36985/97 och Janosevic mot Sverige mål nr 34619/97). Europadomstolen bekräftade Regeringsrättens domar och det svenska skattetillägget ansågs omfattas av artikel 6 i Europakonventionen och utgjorde en bestraffning för brott ur konventionssynpunkt. Det tog 17 år efter det att Max von Sydow hade klagat tills det att svenska folket fick reda på sin rätt ur den mänskliga rättighetsdomstolen. Allt på grund av den förlikning som gjordes och de passiva regeringar som hade suttit vid makten och som inte ägnade mycket kraft åt att mänskliga rättigheter skulle gälla på skatteområdet.

Efter de höga domarna uppstod frågan om det nu äntligen är bra inom landet i fråga om skattetillägg. Svaret är nej. Det är fortfarande mycket komplext. Domstolarna har börjat döma i större utsträckning till skattebetalarens fördel men det är svårt att överblicka när ett skattetillägg skall tas ut och de flesta medarbetare inom skattemyndigheterna tillämpar i princip en regel att skattetillägg alltid skall utgå. En minskning i antalet påförda skattetilläggsärenden har inte syns till.

Det är under dessa omständigheter som vi kommer till artikelns rubrik att "skattetillägget ger en rätt till att inte medverka i skatteutredningar". Grunden till denna rätt står att finna i artikel 6 i Europakonventionen. Eftersom skattetillägget tillämpas i en mycket stor och systematisk form av skattemyndigheterna måste skattebetalaren anse att det råder en stor risk för att denne blir utsatt för en sanktion. Detta oavsett om skattebetalaren de facto har begått en missgärning då myndigheterna inte tar hänsyn till de subjektiva fakta kring händelsen.

Under rådande omständigheter bör därför skattebetalaren noggrant överväga om inte ett ultimatum bör ställas till skattemyndigheterna när diverse utredningar påbörjas (momsförfrågningar, revisioner mm). Ultimatumet skulle bygga på att skattemyndigheterna erbjuds att underteckna en rättsligt bindande handling där myndigheten avsäger sig rätten till skattetillägg mot att de får ta del av information i skatteprocessen. Skulle myndigheten inte vilja underskriva handlingen så kommer myndigheten inte att få någon som helst information vare sig skriftligt eller muntlig för då åberopar skattebetalaren sin rätt att hålla tyst (vara passiv) under oskuldspresumtionen i artikel 6 ur Europakonventionen. Skattemyndigheten kan då ta till tvångsåtgärdslagen. Detta innebär att myndigheten kan begära tillträde till lokaler och handlingar i strid med vad skattebetalaren önskar.

Skattebetalaren kan å andra sidan vidtaga en förbyggande säkerhetsåtgärder för att tvångsåtgärdslagen inte skall få någon verkan och på sådant sätt upprätthålla sin rätt att vara passiv ur konventionen. I det fall myndigheten överdriver användandet av tvångsåtgärdslagen eller i de fall då det är uppenbart att den inte kan leda till något resultat (t.ex. då myndigheten har informerats om att handlingar har flyttats till säker och okänd plats) kommer Skattemyndighetens tvångsåtgärd att kunna komma i konflikt med förvaltningslagen som

ställer krav på att åtgärder skall vara ekonomiskt försvarbara och skyndsamma och inte överexponerade.

Blockader från fackförbund mot östeuropéer strider mot EG-rätten

Debatt artikel av Alexander E. Broch

*Den sista tiden har det förekommit mycket artiklar i pressen om att byggfacket har gått ut och hotat och ibland verkställt blockader mot byggarbetsplatser där det förekommer företagare från ansökarländerna (Östeuropa).

Vad som tycks helt glömmas bort är att dessa personer oftast inte arbetar i Sverige som anställda utan är att betrakta som egna företagare. Deras verksamhet bygger på det fenomen som vi redan 1996 avslöjade i vårt första nyhetsbrev. Skulle de varit anställda skulle de haft behov av att ha arbetstillstånd. Detta slipper de när de driver egen näringsverksamhet för då faller de utanför kravet på arbetstillstånd.

Som egna företagare faller de också helt utanför MBL och LAS. Då deras företag dessutom oftast inte är svenskt och saknar driftställe har företaget ingen permanent anknytning till Sverige. EG-domstolen har även uttalat sig i denna fråga kring rättsfallet *Gloszczuk* (mål nr C-63/99) se p 59 här nedan:

59 Däremot framgår det av artiklarna 44.3 och 58.1 i associeringsavtalet att värdmedlemsstaten inte får neka en polsk medborgare som vill etablera sig i denna stat inrese- och uppehållstillstånd, till exempel på grund av hans nationalitet eller bosättningsland eller därför att det i den nationella rättsordningen föreskrivs en allmän begränsning av invandringen. Inte heller får värdmedlemsstaten uppställa villkor för utövandet av rätten att påbörja förvärvsverksamhet som egenföretagare, villkor som innebär att det måste finnas ett rättmätigt behov mot bakgrund av ekonomiska överväganden eller överväganden kopplade till arbetsmarknaden.

Som det kan utläsas ovan får inte värdmedlemsstaten uppställa villkor som berövar en företagare möjligheten att påbörja förvärvsverksamhet. I det fall de fackliga organisationer tillåts av statsmakten att få trakassera eller förfölja utländska egenföretagare oproportionerligt blir detta en kränkning som fråntager företagaren de praktiska möjligheter att driva sin verksamhet. Fackets verksamhet är kopplad till arbetsmarknaden och arbetsmarknadspolitik och därmed utgör t.ex. en blockad mot egna företagare ett ingrepp som är i strid med *Gloszczuk* domen och dess intentioner. *Gloszczuk* domen kopplar inte de egna företagare till den nationella arbetsmarknaden och de utgör därför inte ett hot mot denna då de endast vistas tillfälligt i landet och återvänder till sina bosättningsländer regelbundet.

De företagare som därför blir berörda av denna typ av aktioner från facket bör alltså kräva om polisiärt ingripande i det fall att deras verksamhet rent fysiskt hindras och samtidigt begära att en brottsutredning inleds mot fackförbundet då det är Sveriges skyldighet under EG-rätten att se till att ansökarländernas företagare får tillträde till den svenska marknaden utan arbetsmarknadshinder. Tar inte svensk polismyndighet eller åklagarmyndighet anmälningar på allvar kan det då bli fråga om att de drabbade företagarna får kräva skadestånd från Justitiekanslern (JK) och göra en anmälan för tjänstefel avseende den berörda myndigheten till Riksdagens ombudsmän (JO). Den drabbade utländske företagaren bör också inlämna en anmälan till Europeiska Kommissionen avseende fördragsbrott samt kontakta sitt hemlands utlandsmyndighet (t.ex. en polsk medborgare bör kontakta polsk ambassad eller konsulat) för

att begära deras engagemang i frågan om att skydda sina medborgares rättigheter i annan EU-stat.

Brochs Redovisningsbyrå KB finns nu aktivt i Helsingborg!

Byrån har nu permanent bemanning på det nyöppnade filialkontoret i Helsingborg. Det går att lämna och hämta redovisningshandlingar alla vardagar i veckan. För mera information om Helsingborg kan Ni kontakta byråns filial på telefonnummer 042-15 52 41 eller via e post till: helsingborg@broch.se

---

Butiksägare är skyldiga att underrätta myndighet om rån mot butiken!

*Ägaren till en 7-elevenbutik i Stockholm har fått ett strafföreläggande utfärdat efter att hon låtit bli underrätta Arbetsmiljöinspektionen (AI) om ett rån mot butiken. Butiksägaren fick reda på händelsen samma dag som den inträffade av butiksbiträdet men underrättade inte AI. Enligt 2 § arbetsmiljöförordningen har en butiksägare skyldighet att underrätta AI om rån. Butiksägaren fick betala 4.500 kr i böter – strafföreläggande 111-1695-03, 2003-09-17.

Nya regler för upprättande av fakturor med moms!

*Ett EG-direktiv som antogs den 20 december 2001 (Rådets direktiv 2001/115/EG om ändring av direktiv 77/388/EGG i syfte att förenkla, modernisera och harmonisera kraven på fakturering när det gäller moms) har föranlett en svensk lag ändring i mervärdesskattelagen kring fakturors upprättande. Lagändringen börjar gälla från den 1 januari 2004.

Den nya lagen upprättar en skyldighet för säljaren att upprätta faktura för omsättning av varor, tjänster som görs till köpare som är näringsidkare eller icke skattepliktiga juridiska personer. Faktureringskyldighet ska även föreligga vid försäljning av nya transportmedel och distansförsäljningar oavsett vem som är förvärvare. Skyldighet att utfärda faktura ska inte föreligga i vissa särskilt angivna fall där undantag för skatteplikt för mervärdesskatt föreligger (t.ex. sjukvård, utbildning och försäkring).

En faktura kan vara elektronisk om den uppfyller kraven i kapitel 11– mervärdesskattelagen. Förenklade fakturor får utfärdas då handelsbruket inom verksamhet, administrativ praxis eller de tekniska förutsättningarna för utställande av en faktura gör det svårt att utfärda en fullständig sådan. Förenklade fakturor får endast utfärdas vid mindre belopp.

Momsbeloppet skall alltid anges i svenska kronor om fakturan är i annan valuta än svenska kronor (gäller endast i Sverige momsregistrerade personer).

En lagändring görs så att självfakturering framgår av lagen. Idag godkänns detta i praktiken av Riksskatteverket (RSV). För att självfakturering skall kunna ske måste ett avtal upprättas mellan säljaren och köparen där regler om självfakturering respekteras. Ansvaret för fakturan ligger dock alltid på säljaren.

En faktura skall nu innehålla följande (*nyhet genom lagändringen):

- 1) Datum för utfärdande
  - 2) Löpnummer som ensamt identifierar fakturan*
  - 3) Den skattskyldiges momsregistreringsnummer
  - 4) Kundens momsregistreringsnummer under vilket denne förvärvat varor/tjänster vid omvänd skatteskuldighet*
  - 5) Fullständigt namn och adress för den skattskyldige och hans kund
  - 6) De levererade varornas eller tjänsternas mängd, omfattning och art*
  - 7) Dagen då leveransen eller tillhandahållande av tjänst utförts eller slutförts eller dagen då a-conto erlagts*
  - 8) Beskattningsunderlaget för varje skattesats eller undantag enhetspraxis exkl.skatt samt uppgift om ev. rabatt*
  - 9) Tillämpad mervärdesskattesats
  - 10) Mervärdesskatt att betala, om inte särskild ordning tillämpas när det skall framgå
  - 11) Vid befrielse från skatt, d.v.s. vid undantagna transaktioner eller när kunden är skyldig att betala skatt anges relevant lagrum i mervärdesskattelagen (ML) eller EG direktivet*
  - 12) Vid leverans av nytt transportmedel till annan medlemsstat, uppgifter i 1 kap 13 a ML
  - 13) Vid tillämpning av vinstmarginal, relevant lagrum i ML eller direktivet
-